

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corepondenti. — Pentru serie 6 cr. Tac'sa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 82.

Brasovu 2 Novembre 21 Octobre

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Telegramu.

Gherla 29 Oct. 4 ore, primitu la 6 ore, dupa tiparirea Gazetei.

„La insisterea deputatiunei selageane constatatória din protopopii: Vas. Popu, Vecasiu, advocatii: Dr. Nichita, Vas. Popu s'a decisu astadi prin consistoriulu gherlanu conchiamarea consistoriului plenariu pre 24 Novembre in caus'a congresului si a dreptului de alegere.

Muresianu.“

Suplic'a clerului romanu gr. cat. din districtulu Naseudului.

Ces. Reg. si Apostolica Maiestate, Prea Indurate Domne!

In 24 Marte 1869 prea umilitulu cleru gr. catolicu din vicariatulu Rocnei in districtulu Naseudului si Bistratiei in Transilvania, a fostu susținutu Maiestatei Vostre pre calea ordinariatului din Gherla una prea umilita rogamente, că se ve indurati prea gratiose a concede clerului din diecesea Gherlei a-si alege episcopu in loculu prea Santiei Sale domnului episcopu si Dr. de teologia Ioane Vancea, carele fù de catra clerulu gr. cat. ardeleanu in 11 Augustu 1868 cu pluralitatea voturilor alesu, si de Maiestatea Vostra intarit u de archiepiscopu si metropolitu alu Albei Iulie.

Pana in diu'a de astadi nu a fostu asia de norocosu clerulu gr. cat. a capetá la rogarea sa una prea inalta resolutiune, si pana ce asteptam dupa una prea inalta resolutiune ne neodihnesce si cau-sasa mare amaratiune si dorere a animei una faima latita in diecesea intréga prin foliele publice din patria, ca nu numai nu se va lasa greco-catoliciloru neatensu dreptulu istoricu de alegere usuatu la ocuparea scaunului episcopescu alu Fagarasului, ci se va denumi de episcopu alu Gherlei una persoña, carea fiindu de natiune straina, nici cunóscse limb'a, moravulu si datinele nostre, nici altmintre nu posede virtutile si insusirile inalte ale unui episcopu romanu, cu atatu mai mare dorere ne cau-sasa, cu catu prin una atare denumire poporatiunea greco-catolica, care nu s'ar intielege cu unu atare archipastorius, si nu i ar' precepe inveriaturile, s'ar clatiná in credinti'a sa catolica, si s'ar duce pre cali retecite.

Pre basea motivelor aduse in amintit'a prea umilit'a nostra rogamente, ne luamu de nou in-drasnela a ne rogá prea umilitu, că Maiestatea Vostre se ve indurati prea gratiosu a luá in parenteasca consideratiune rogamentea aceea, si a lasa a se face despusetiune, se se aléga prin clerulu diecesanu episcopulu la scaunulu vacante alu Gherlei.

Reamanendu in credinti'a neclatita catra Maiestatea Vostre, inaltulu tronu si cas'a domnitória, suntemu cu cea mai profunda umilintia totudéun'a credintiosi supusi.

Din siedinti'a sinodului gr. cat. din vicariatulu Rocnei in Transilvania.

Naseudu in 4 Octobre 1870.

Gregoriu Moisilu m/p., vicariu.

Notari:

Dr. Ioane M. Lazaru m/p., Maximu Popu m/p.,

Din campulu resbelului.

Capitularea Metiului, care consternà atatu de profundu animele cele sympathice pentru Francia, numai lasa sperantia indereptu de o victoria, decat, déca se va scula tota Francia spre a-si salva patria si onorea; poporimea ei inse fù mai imperiale, decat se se pota astepta dela ea atare sacrificia, care se ceru de situatiunea ei cea desastruosa, in care a cadiutu dupa aceasta a doua tradare seu predare. Metiul a fostu proviantatu catu de bine, martore suntu corespondintiele germane din Versailles si alte in „Times“. Dér' apoi misiunea generalului Bourbaki din Metiu in Anglia, de aici in Tours si Belgu, ér' dupa aceea a adjutantelui lui Bazaine Boyer la Versailles nu mai potu remaine misteriu. — Dupa „Mon.“ prusianu se ivi in data speranti'a de apropiarea pacei, candu Boyer dupa convorbirea cu Bismark, primi audienti'a, dupa care, in data merse si Bismark la regele; Bazaine dér' capitulà in favorea pacei si dór' a restauratiunei, déca elu a incungjuratu cointielegerea cu regimile presentu. Toursulu va respandi lumina preste a acestu evenimentu ne mai auditu in tota istoria. —

Principele Fridericu a calatorit u Metiu la Versailles, unde se fi mersu si Bazaine. — Cu aceasta traficare situatiunea va imbraca alta facia. — Se poate, ca chiaru imperialistii voru ajutá pe Prusia, că se nadusiesca in embrione pornirile republicane, de cumva voru deveni amenintiatiorie planurilor, ce se cóspera inainte de a se incepe resbelulu. —

Se mai scrie dela Versailles 31 Oct., ca s'au chiamatu acolo toti principii germani, că la casu de vreunu tractatul de pace seu armistare se subscrive cu totii seu se fia de facia la intrarea in Parisu. —

Diurnalulu de St. Petersburg inca esprime speranti'a, ca pasii facuti de puterile neutrale la initiativ'a cabinetului anglicu voru duce la inchiderea unui armistitii, ér' conditiunile pacei definitive remanu in competitinti'a adunarei nationale constituante a Franciei.

Garibaldi cu 10 mii fetiori sili pe corpulu lui Werder a se reintorce la Luneville. In Besançon mai sosira pentru Garibaldi alti 10 mii de voluntari noi si se astépta 150 oficiri garibaldiani din Bologna in Itali'a, de unde maiorulu Castellazza si sosi cu 24. —

Tours 29 Oct. Depesie ministeriale catra prefecti facu cunoscutu, ca orice orasii seu comună s'ar preda dusmanului fara incercare de a se opune, se va publica dupa nume in „Monitoru“. — Dela St. Quentin se scrie, ca prusianii se retraseră, fiinduca se apropia Bourbaki cu 50 mii fetiori. Asta scire e din Versailles cu datu 25 Oct., care inca invalue unu altu misteriu, că si scrisoarea, ce o publica „Journal de Bruxelles“, care constatază, ca intre Prusia si Napoleon se facu negotiatiuni,

la cari iau parte si puterile, si cari tientéza la restatorirea pacei si a dominatiunei lumesci a papei. —

Versailles 29 Oct. Se reportéza despre alu 12-lea corpu prusau postatu in ostulu dela St. Denis, cumca in 28 dupa prandiu s'au observatu in restempu de mai multe ore bubuite de tunuri dela Montmartre catra suburbia Vilette si focu de pusce pe strate.

Alta depesia oficiala dela Versailles 31 Oct. reportéza dela armat'a de Maas, cumca francesii in 29 au respinsu pe prusiani din ostulu St. Denis si au ocupatu Bourg, inse in 30 fura atacati de o divisiune de infanteria de garda si aruncati din positiunile loru.

Perderea prusianilor e insemnata; din partea francesiloru devenira prinsi 30 oficiri 1200 fetiori.

Diurnalele dela Tours reportéza, ca principele Metternich solulu Austriei si d. de Nigra a fostu insarcinati dela respectivele regime a sprijini oficialminte armistarea propusa de regimile anglicu.

In urma traficei urmate intre Bazaine prin adjutantulu lui Boyer a resulflatu prin diurnalele Germaniei din Versailles conditiunile, cu cari s'ar face posibila o armistare de 4 septemani, care ar' fi: predarea Metiului, continuarea impregiurarei Parisului, obliganduse inse armat'a germana a lasa o cantitate determinata de trenuri cu midiulice de traiu la Parisu. Se astepta acum numai Thiers la Bismark se intr'unescă conditiunile de armistare cu elu. Se pare, ca conditiunea, — fara de care nu se sustiene de catra Prusia: că Metiul si Strassburgul se se derime; si poate, ca predarea Metiului inca s'a facutu in favorea acestoru pretensiuni pentru a se puté apropiá antagonii de inchiderea unei armistari, descuragiandu pe republicani cu lovitur'a cea neasteptata ce li o dede Bazaine cu capitularea, despre care de multu canta diurnalele germane, ca e cam in contra republicei.

Capitularea Metiului de altintrelea e unu lucru si misteriosu, dér' ea e unu eflusu fatalu alu partitei imperiale indreptat u unu tunu de calibrul celu mai mare asupra junei republice.

La inceputulu resbelului acestuia amu dis'o, ca resultatulu lui in timpulu de acum se decide din cointielegerea potentatoriloru, cari voru a-si consolidá viitorulu cu umilirea acum a natiunei francese, care le facea dificultate atatu de imperiosa la introducerea unui absolutismu generalu in contra elementelor liberale, si planulu acesta se vede si acum din intrég'a situatiune.

O lovitura mare pentru Francia si cu atatu mai mare pentru republic'a ei e capitularea Metiului, ca-ce armat'a Franciei imperiale la 300 mii se afla acum prisoniera dimpreuna cu generalii imperiali — inchinati armatei germane. — Imperiul a inaltiatu védi'a Franciei si totu imperiul iau casunatu umilirea ei cea mai neadita in istoria — in favorea principiului feudal-absolutistic! 200 mii de germani, cari impresurara Metiulu, voru fi unu adausu si mai fatalu la incungjurarea Parisului si la combaterea armatelor dela Loire si Lyon, incatrou va porni armat'a principelui Fridericu Carl dela Metiu.

Ar' fi unu alu 8-lea miraculu alu lumei, candu Francia astfelui isolata si tradata, atatu la Sedan, catu si la Metiu, ar' mai reesi victoriosa din aceasta pusetiune fatala, in care o aruncă imperiul. — Se scrie, ca Napoleon se va, or' ilu voru duce

la Elb'a, pentru clim'a mai caldurósa, decat cea dela Wilhelmshöhe. —

Ceteam o scoritura, ca Bazaine ranit din duelulu avut cu Lebeauf, ar' diacé, precum si a ceea, ca ar' fi impuscat de catra francesi, fiindu la publicarea republikei ar' fi carnitu in contrai. Din contra vedem, ca Bazaine a traficatu cu dusmanul, cu ce scopu nu se sci. —

Din Londonu 21 Oct. venira sciri, ca Keertry in Madridu a cerutu desfintarea oprirei de a se esporta armele si caii, d'r Prim ar' fi apelatu la calcarea neutralitatii. De alta parte pe sub mană caus'a e comuna intre republicanii statelor latine. — Totu din Anglia se scrie, ca intre Bismark, Bazaine si Trochu s'ar fi tienutu negotiari directe de pace pana la cestiunea subscrrierei tractatului, candu apoi Bismark pretinse, că garantia la tractat, că se se concéda a intra germanii in Parisu; inse asia se deochià tota negotiatiunea. (?)

Din Tours se scrie deci, ca facia cu barbaris-mulu tractarei prusianilor cu francesii a dechiarat regimulu, ca pentru verce franc-tireur séu liberu tragatoriu puscatu de judeciu martiale va demanda a se impusca cate unu prinsu germanu. Asia re-publicanii nu suntu ultra-tirani că prusii, cari pro-clamara oficiale, ca voru pusca cate 4 francesi, fia si nevinovati, pentru unu germanu. —

Calcarea prescriptelor statutului organicu.

(Capetu vedi Nr. 78.)

Trecedu preste celelalte:

Punctul IX dice, ca profesorii se voru alege prin concursu de catra representantile comunelor totu in intilesulu organisatiunei guberniale.

Asia déra profesorii se alegu prin concursu, déra apoi correctorulu si directorulu cum se alegu si de cine, ca de ei nu i vorba in totu legamentulu? Aleguse amendoi că si profesorii: atunci pentru ce s'au alesu in anulu acesta directoru fara de concursu, ci s'au facutu alegerea pe sub mana?

Se dice, ca se alegu de catra representantiele comunelor. Cine suntu astadi representantiele comunelor? Astadi suntu representantiele comunelor sinodulu parochialu, comitetulu parochialu si epitropi'a parochiale. Eu privesc si sinodulu, că o representantie din causa, ca comun'a besericescă nu consta numai din barbati maiorenii de sine statatori, ci si din muieri si copii, cari inca suntu crestini si că atari inca ar' trebui se se bucre de tóte drepturile.

Déra apoi se remanemu deocamdata numai la comitetulu parochialu si la epitropi'a si se vedem din cati membri se compunu.

Comitetulu si epitropi'a dela St. Nicolae se compune din 34 membri; éra comitetulu si epitropi'a din cetate se compune din 13 membri. Chiaru dupa liter'a si dupa spiritulu legamentului ar' fi trebuitu acesti 47 de insi că se formeze corpulu alegatoriu, déra nici decum 26 de insi, pentru a representantiele legale de astadi suntu comitele si epitropiele parochiale. Cu ce dreptu s'au scosu ceialalti membri ai comitetului parochialu dela St. Nicolae, cari trecu preste 13 in susu pana la 34? Dupa care punctu alu legamentului? Nu -mi va puté dice sufletu de omu, ca nu suntu comitele si epitropiele parochiale representantiele? Atunci, candu s'au facutu legamentulu din intemplare se compunea representantiele amendurorou comunelor din cate 13 membri. Acuma pentru că se scóta numerulu de 13 insi au trebuitu se eschida 21 de membri de ai comitetului dela St. Nicolae. Asta óre se mai poate face fara pecatu in contra stat. org.? Ori fara privilegiu aristoplutocraticu?

Punctul X dice, ca representantii comunelor voru administra tota tréb'a scóleloru prin atati inspectori séu efori, cari se voru alege in numeru egalu diu amendóue pe catu va cere trebuintia. Aici se vorbesce antaiasi data de unu numeru egalu la administratiune din amendóue partile. Numai cu durere trebue se o marturisim, ca punctul acesta este atatu de defectuosu, de nu scimu, ca ce cercu de activitate are efori'a. De siguru, ca nu poate ave altulu, decat care lu aie epitropi'a parochiale facia cu comitetulu parochialu. Dupa legamentul sfer'a de activitate a representantielor erá atatu de mare catu facu astadi dupa statutul organicu agendele sinodului parochialu si sfer'a de activitate a comitetului parochialu. In timpurile acele candu au

asiediatu representantiele legamentulu acesta sinodalitatea nu există, beseric'a nostra nu se bucură de drepturile autonome si de constitutiunea cea liberala si democratica. Astadi trebuie tóte punctele ale modificate, care stau in contradicere cu constitutiunea si adaptate si acomodate dupa principiile democratice, déra nu se cera imperiosu dela congresu, că acela se modifice constitutiunea cea mai democratica se o pipereze cu principii straine institutiunilor nostra besericesci si sciti de ce? din causa, ca in comun'a scolaria suntu mai multi membri la St. Nicolae si acolo nu i atata inteligenția, ci este masă poporului si fratilor nostri din cetate li frica, ca voru fi totudéun'a majorisati. Asta nu sta si este numai o fantoma. Dumnealor dispunu de bani, dispunu de o inteligenția mai inalta, va se dica dispunu de fortia multa mai superioare decat dispunu massele poporului. Mai aducu unii de motivu, ca cetatianii ar' fi contribuitu totu atata catu si St. Nicolae si asia densii trebuie se participe in numeru egalu la regularea, condusarea si administrarea treburilor scolare si fundationale. Multe s'ar mai puté dice in privint'a asta, déra apoi mai adaugu numai atata, ca toti acei frati, cari voiesc din anima si din sufletu binele scólei si binele poporului se se desbrace de tóte interesele egoistice se lapede prejudiciele cele inradecinate si se se imprentinésca cu ideele de binele comunității, de fraternitate si de egalitate. Se nu se socotésca nici unu membru alu comunei scolare, ca elu este mai bunu decat altu, ci fiacare se luceze din respunerii la inaintarea scóleloru in privint'a materiala si spirituala, se contribuiésca la propagarea sciintieror in poporu, la imbunatatirea stării lui materiale si spirituale, ca numai asia ne vomu mai puté tiené in viitoriu. Apoi in fine națiunea nostra lupta totu numai pentru drepturi egale facia cu cei de alte națiuni, si noi aici facia cu frati de unu sange se fumu totu suprematizator? Se judecamu mai bine ce facem si ce se cade se facem. —

Sibiu 13 Octobre 1870. Congresulu besericescu greco-orientale.

Siedint'a IV, tienuta in 17 Octobre 1870.

Inceputulu siedintiei la 12 óre si 10 minute ante de amédi.

Dupa autenticarea protocolului presidiulu desemnăza de notariu pentru ducerea protocolului de astadi pe N. Branisce, de însemnători, pe Andrieviciu si Suciu. Din partea presidiului se prezentea congresului urmatorei ectsibile inainte la acelasiu:

a) Plenipotintiele deputatilor alesi in archidiocesa in cerculu alu V, Ioane Popa, in cerculu alu III-a Ioane Paraschivu, in cerculu alu XX-a Nicolae Gaetanu. Acestea plenipotentie dimpreuna cu actele electorale se predau comisiunei verificării, asemenea cu petitiuinea si credentialele dep. alesu in cerculu IX Iabentia, Basiliu Buzdugu.

b) Petitiuinea parochului gr. ort. din Macedonia, Constantinu Pavloviciu, prin carea se róga de congresu, că se fia repusu in tóte functiunile si drepturile preutiesci si recunoscutu de preutu in tóte afacerile besericesci. — Se predau comisiunei petitionale.

c) Recursulu a 21 de invetiatori din protopresiteratul Beiusului, prin carea emanciparea scóleloru confesionale dupa modulu celor din protopopiatulu Lipovei. — Se predau comisiunei scol. comandanduse din partea presidiului spre deosebita atentiu.

d) Incusa representantii politice si besericesci din comun'a Balnoci comit. Torontalu din dieces'a Caransebesului, prin carea arata, ca consistoriulu din Caransebesiu, nu le respectă si respectatu suplicele loru din anii 1867 si 1870, cu acelu petitiu, că se destitue pre invetatoriulu loru scandalosu Savu Micsia si se li se dè altu invetatoriulu nou.

e) Rogarea substernuta de protopresbiteriulu Mihaiile Dimitriu Iacobescu in numele acelor preuti din tractulu seu ale caroru pamente sesionali suntu forte slabe roganduse, ca acestea sesiuni se li se melioreze. Ambele petitiuni se transpunu comisiunei petitionale.

f) Petitiuinea substernuta din partea romaniilor gr. ort. din comun'a micsta Chinesu comit. Temeșul in causa despartiri scóleloru rom. de sub administratiunea ierarchiei serbesci, se transpune comisiunei scolare.

Prea S. S. p. episcopu alu Caransebesului I. Popasu substerne congresului reportulu consistoriu-

lui resp. facutu in urma insarcinarii sinodului episcopal in privint'a modificatiunilor facute in stat. org. din partea guvernului pentru confiniu militare, care cu actele referitoare se preda comisiunei insarcinate cu darea de parere asupra modificatiunilor de sub cestiune.

Totu Prea S. S. asterne motiunea dep. sinodului episcopal Andrei Stolojanu, privitor la stabilirea unui stolariu nou in estrasu protocolariu spre ulteriora decisiune. Se preda comisiunei pentru regularea parochielor.

La ordinea dilei vine reportulu comisiunei verificării, in urma caruia se primescu de verificati, din dieces'a Caransebesului; cerculu elect. I Presac'a Antoniu Mocioni, cerculu elect. Lugosiu Alecsandru Mocioni, cerculu elect. III Fagetu Victoru Mocioni, din cerculu elect. XI Retisoru Vasile Popoviciu.

Din dieces'a Aradului Iosifu Belesiu. Protostulu insinuatu contra alegerei dep. V. Mocioni nefundat fiindu se respinge din partea comisiunei.

La ordinea dilei pune presidiulu operatulu de modificari alu comisiunei esmisse pentru revisiunea reg. af. interne congresuali, care operatu cu amendamente facute din partea congresului s'a primitu si suna in urmatorulu chipu.

La § 1 s'a lasatu afara cuventele „mai inainte“. § 1. Congresulu se incepe cu servitiulu ddiescui, cu invocarea st. Duchu, ce se va tiené in diu'a de deschidere diminéti'a la 9 óre.

La § 4 alinea a doua:

„Spre acestu scopu credentialele se predau presidiului.“

Dupa alinea a 3-a se adauge o alinea noua: „Actele deputatilor dificultati precum si acelora sosiți mai tardi la congresu, se transpunu unei comisiuni verificării spre censurare si opinonare.

Protestele suntu a se tramite la presidiulu congresului in 10 dile dela diu'a scrutinarii. Cele mai tardi intrate nu se lieau in considerare.

§ 8 se modifica astfelui:

„Membrii congresului nedificultati suntu detori a se infacirosia pe diu'a deschidere si a lua parte la siedintele si lucrările congresului, si a primi alegerile si misiunile cadiute pe densii, dela cari numai congresulu ii poate dispensa.“

Deputatii, cari nu se infacirosaza la congresu in 5 dile dela deschidere si absentarea loru nu o potu legitimă cu dovedi demne de credientu, se privescu de a-si fi depusu mandatulu si se escrie alegere noua.

Deputatilor verificati concediu de absentare pe 3 dile da presidiulu, era pe mai multu timpu congresulu, inse pe timpulu absentarii diurne nu se platescu. —

§ 12. Obiectele de pertractare vinu ori că reporturi séu că propunerii din partea presidiului, ori că propunerii de sine statotarie din partea membrilor congresuali.

La § 15. La alinea antaia sirulu de pe urma dupa cuventulu „desbatere“ se adauge „éra deca congresulu asta de lipsa desbaterea meritorie a obiectului cestiuatul acela se pune la ordinea dilei.

Celealte remanu afara din sirulu ultimu alu acestei alinee.

§ 18. Alinea prima suna: Vorbitorulu, la obiectulu ce sta la ordinea dilei se insinua la notariul designat pentru prenotare la cuventu, care apoi pre cei prenotati i striga la cuventu dupa ordinea insinuarei.

Dupa a doua alinea vine o noua alinea precum urmează:

„Deca reportatoriulu unei comisiuni la o cestiune mai insemnata, nu e de parerea majoritatii comisionale, si voiesc a-si aperă votulu contrarul — atuncea ultimulu cuventu compete altui membru din comisiune.“

Celealte alinee remanu nestramutate.

La § 20 alinea a 3-a sirulu ultimiu se mai adauga cuvintele „publica, ori secreta“ prin sie-dule.“

A patra alinea ramane cu totu afara. —

Dupa primirea operatului comisiunei se pune din partea presidiului intrebarea, ca reformatul regulamentu candu are a se pune in valore de lege (voci: numai decatu) bine, déra pentru cei ce nu suntu de facia?

La intrebarea presidiale deputatulu Babesiu cugeta a se lua in regulamentu urmatorei dispozitive:

Modificatiunile presenti incatul dispositiunile loru suntu favorabile alegérilor pentru acestu de facia congresu intra numai decatu in viétia; éra in altmintre au valore numai pre venitoriu.

Acestu adausu se primi fara nici o desbatere din partea congresului.

Cu acestea s'a inchiatu siedint'a de astazi la $\frac{2}{4}$ ore dupa amédi anuntanduse, cea mai de aproape siedintia pe mane la 10 ore ante de amédi.

La ordinea dilei se pune reportulu comisiunei pentru regularea parochiilor si dotarea preutilor.

(Va urmá.)

Suveniri dela adunarea generale a Asociatiunel trans. rom.

(Capetu din Nr. 2)

Se trecemu acum nitielu, si numai per tangentem, si la afacerile interne ale adunarei asociatiunei. Aceste au fostu multe si de mare importantia, de acea abia s'au pututu fini in 4 siedintie. Cestiunile s'au pertractatu fara dispute frecatorie.

Dintre vorbiri — afara de disertatiunile literarie — mai bine ni-au placutu cuventulu de deschidere si inchiderea adunarei a d. presiedinte, apoi a dlui capitanu supremu Bohatielu si a dlui Dr. Lazaru. Una numai amu asteptatu dela d. Bohatielu, cä cu ocasiunea prea placutului seu anuntiu, prin care arata, ca fondulu asociatiunei s'au mai inmultit cu 5500 fl. v. a., se se fi lasatu mai in detaliu, adica se fi numitul si numele acelor energiosi domni prin a caroru staruintia s'au adunatua sum'a frumosä, cä astfelii modalitatea practisata in adunarea acestei sume se sierbescă de modelu si pentru alte tienuturi romanesci.

Multa bucuria ni au causatu si primirea proiectului dlui I. Bologa pentru infinitarea si sus-tinerea unei academie romane de drepturi. Fia inse, cä celu pucinu acestu pasu in scurtu se lu vedemu realizatu. Numai umeru la umeru, anima la anima si inainte pre töte calile.

In urma atingemu nitielu si despre actulu de alegere alu oficialilor asociatiunei, care e momentul celu mai remarcabilu alu acestei adunari, si in specie a presiedintelui.

Inca cu cateva septemane se vorbiea asupra acestui obiectu printre intelligentia. Candidatur'a se cam restringe pre langa 3 persone: Cipariu, Vancea si L. B. Popp, totu persone pretiuite si estimate de totu romanulu, fiacare demna de a imbracă unu atare postu onorificu. Candu inse e vorba de a alege din acesti 3 unulu, totudéun'a amu fi preferit ualegera unui Cipariu, ori din ce punctu de vedere. Acestu resultatu cu atatu l'amudoritu mai tare, dupace amu vediutu, ca insusi Esc. Sa d. presied. inca in prim'a sied. rogă pre aceia ce ar' voi se lu realéga, cä se-si concentreze voturile pentru alta persona, pentruca, déca acestu postu este onorificu, se fia impartasiti si altii cu asta onore, er' déca este impreunatu cu greutati e dreptulu cä si altii se pörte acesta sarcina. In urm'a acestei declaratiuni precum si a dlui secretariu metropolitanu, ca dlu Vancea nu ar' voi se primësca acesta sarcina, amu fostu indreptatiti a astepta reesirea parintelui si nemuritorului nostru literatu **Cipariu**, carui töta natiunea i este recunoscatoria.

In adunarea generale a asoc. tienuta in Gherl'a, d. secr. minist. L. Vaida intre altele astfelii ne vorbiea de pre tribuna, despre recunoscientia:

„Recunoscient'a, care e virtutea cea mai frumosä, si a carei ecescitate visible si solemla totu una data e si unu midiulocu forte bunu pentru estirparea prea daunösei nepasari — e unulu din cele mai poternice vehicule pentru prosperatiunea nostra. Precum unu individu detoresce recunoscientia binemeritilor sei, asemene detoresce si una natiune acelora, cari s'au facutu binemeritati pentru dens'a. Vreau se spunu numai atata, ca aceea natiune ce nu este petrunsa de acestu adeveru, -si pregatesce insasi decadent'a, ca-ci natiunea aceea, ce nu se arata recunoscatoria, nu numai pecatuesce contra unei virtuti frumosë, ci nefolosindu acestu vehiculu ne-prieteniblu spre impintenarea silintiei de conlucrare la binele publicu, ba inadusindu si in fii sei mai buni simtiulu de devotamentu si voiea de a sacrifică pentru binele, inaintarea si inflorirea nationale, lucra prin acésta in contra interesului binelui si in contra venitorului ei propriu“ . . . apoi dice in altu locu:

„Nu e destulu cä se simtimu recunoscientia catra barbatii binemeritati pentru natiune si bescrica, ci e de lipta, cä acestu simtii se lu manifestam catu de viu, pentruca in una natiune cä acea, care si in privint'a celor mai demni barbatii nu se arata cu recunoscidentia cuvenintioasa, intru una atare natiune forte pucini se voru afilä cä se

aduca sacrificia pentru dens'a, si din contra se voru afilä forte multi, cari din ce in ce se voru cufundä si mai tare intr'o letargia si nepasare nefericita.“

Acum se vedemu cum au intielesu romanii acele cuvante de aur? cum manifesta densii recunoscientia catra celu d'antai barbatu alu natiunei, la a carui merite pentru literatur'a si cultur'a romana, care e chiaru scopulu acestei asociatiunei, trebuie se se inchine totu romanulu chiaru si dd. Vancea si Popp?!

Trebuie se marturismu cu multa dorere, ca cuvantele dlui Vaida in timpu de 2 ani nu au fructificat uemica, au fostu numai mazere aruncata in parete.

Scimus si suntemu convinsi, ca anim'a unui Cipariu e cu multu mai nobila decatu se fi aspirat la acelu postu, seu cä din neoferirea acelui se inceteze de a-si continuä activitatea pentru cultur'a si literatur'a nostra, totu cu acea neobosita energia totu cu acelu mare zelu. Trebuie inse se scimus si acea, ca prin manifestulu de recunoscientia, catra barbatii binemeritati, ne damu inaintea lumiei unu testimoniu despre cultur'a si gradulu civilisatiunei, la care ne aflamu. Cu catu poporale suntu mai aventure in cultura si civilisatiune, cu atatu su mai recunoscatorie catra mecenatii si apostolii sei. Acesta o vedemu la töte natiunile culte.

Palacki, Cipariu cehiloru — aducundu unu unicu exemplu — e presied. nu numai mai la töte reunii literarie, déra chiaru si la cele politice! . . .

Aceste ni suntu motivele, din care amu fi dorit u vedé in fruntea asociatiunei nostra acum si pre unu Cipariu, pre unu barbatu cunoscutu inaintea lumiei culte de unulu din cei mai mari literati. Candu asociatiunea trans. ar' ave scopuri politice amu fi cei d'antaniu, cari amu pleda postulu de presied. pentru d. L. B. Popp, déca asociatiunea ar' ave scopuri releg. seu confesionale, amu fi cei d'antaniu, cari amu increde cu presied. pre d. Dr. Vancea; dar' candu scopulu ei e curat u pentru cultur'a si literatur'a romanescă, se fia nu numai pentru Transilvani'a, ci pentru intréga Romanimea, pana candu suntemu ferici a ave pre unu Cipariu in midiuloculu nostru, nimenuia altuia n'amu mai increde acestu postu, decatu unui Cipariu, déra et voluisse sat. —

Publiu.

Dela diet'a Ungariei.

Dupace in siedint'a din 22 Oct. deputatii redunati -si reincepura lucrările, luara inainte si caus'a dep. Dr. Svetosaru Miletics, care fù condamnat la inchisore pe unu anu in Vatiu si i s'a respinsu cererea de nulitate la curtea casativa, de unde se-si afla inchis.

Irányi adica pretende, ca camer'a ar' ave dreptu se revédia, déca procesulu unui deputatu s'a facutu conformu procedurei legale, fiindu in Ungaria nu se afla lege de imunitate seu neviolabilitatea deputatilor, Alecsandru Romanu si Böszöréményi s'au inchis cu concederea de osebi a camerei, asia se se faca si cu Miletics. Se amana pe alta siedintia.

Alu doilea obiectu e imprumutulu comunu de 15 milioane inchiatu de ministrulu comunu de finantie, despre care Zsedényi face interbeliune, ca ce e cu elu, pentruca conformu art. legei XII § 27 astfelii de imprumute se facu cu aprobarea dietei Ungariei. Interbeliunea se preda ministrului.

A trei'a Simonyi propune proiectul seu de resolutiune, cä camer'a Ungariei se invite regimile cä se faca pasi pentru incetarea barbarului resbelu, ce pörta germanii in Franci'a, cu conditiuni acceptabile.

In siedint'a din 24 Oct. ministrulu Horváth enumera vreo 64 de proiecte de lege, cari voru fi obiectulu dietei. Col. Tisza da unu proiectu pentru cä se se midiulocesca o armata deosebita pentru Ungaria.

Caus'a lui Miletics se desbatu fara rezultat, pentruca se respinsu pretensiunea supra-revisiunei prin camera cu 126 in contra la 89 de voturi, fiindu absenti 205 deputati.

Sigismundu Pap face o propunere de conclusu: „Camer'a se aléga o comisiune din 27 membrii, in care se fia bine representate töte tienuturile si töte nationalitatile, care se ficseze numerulu si scaunul judecatorielor de prim'a instantia dimpreuna cu ministrulu justitiei. Comisiunea se ie in consideratiune usulu de 400 ani, desimea poporatiunei, date statistice, casele comitatului si relatiunea de limba in Transilvani'a. Comisiunea se-si de elaboratulu la camera, er' pana atunci se se re-

solveze proiectulu de lege pentru comune in sectiuni.“ Se da la tipariu spre impartire.

Mihale Tancsis facu o interbeliune catra presiedinte, déca n'ar fi posibilu, cä regaliale se se desfiintize prin unu conclusu indata, pentruca a pasa poporulu, si apoi se se reguleze prin lege.

In siedint'a din 26 se primi proiectul de lege despre loculu judecialor de prim'a instantia, si se respinsera modificarile casei de susu facute in proiectul desfiintarei pedepsei corporale.

Min. de finantia Kerkapoly pune inaintea camerei preliminariul bugetului pe 1871 cu venite ordinare de 159,136.530 fl., cele estraordinare cu 15,030.252 fl. Spese ordin. afara de cele comune cu 143,396.745 si estraord. cu 18,747.891 fl. Computanduse spesele comune dualistice numai cä in anulu 1870 ésa unu deficitu pe 1871 de 11,805.757 fl.

Clubulu deákistiloru respins propunerea lui Simonyi din causa, ca manifestarile nu folosescu nemica la midiulocirea incetarei resbelului pruso-francesu, er' la o actiune belica nime nu vre a tunde man'a pentru Franci'a. Totu asia respingu deákistii si propunerea lui Tisza pentru armat'a unguresca, ca-ce s'ar periclită basea dualistica.

Redactorulu „Federatiunei“ fù citatu la ceretare de presa pentru trei art. publicati in Nrii 72, 78, 38 si 39 din 1870.

Congresulu catolicilor maghiari s'a adunat in Pest'a, dar' cu töta invitarea provinciei romane catolice in archidioces'a romanescă gr. cat. nici ca s'au facutu incercare de a indemna la alegeri respective. Singuru numai episcopulu Oradiei, cä pastoru fara turm'a, care se i intielégă vocea, escribe alegerie, inse remase desaprobatu mai de totu clerulu celu cu anima romana si cu simtiu de demnitatea coordinatei nostra pusetiuni. Asia nu au alesu districtele: alu Codrului, Crisului, Madarasiului, Vetisului, Vasului nici decatu, tienenduse de dreptulu si corpulu provinciei nationale romane besericesci, si asteptandu cu neastemperu convocarea congresului nostru la Blasius. Din distr. Careiloru mari au alesu numai 3 preuti, er' majoritatea nu recunoscu dreptulu catolicilor maghiari de a se amesteca in afacerile besericei romanesci; ma si cei ce au votat prin distr. si au datu voturile romanului Iustinu Pop si 49 insi, prof. Selageanu 9, si in partea reiloru nationali au votat pentru Jutiu secr. ep. 23, pentru canoniciu Szabo 8 insi, prin urmare bravii preuti 120 cu profesorii dela Beiusu dovedescu, ca clic'a antinationale trage de mörte, ca-ce abia numera vr' 30 de pecatosi. Acum se crede, ca episcopulu va duce pe can. Szabo cä representante alu capitoleloru gr. cat., der' ore procuratorele nechiamat — le pôte representa? Nici decatu. Congresu deosebitu si apoi vomu tracta congresu cu congresu, altfelii nu voim, ca nu se respecta dreptulu coordinarei, pe care lu vomu apera cu mana tare si braci inaltu. —

In 29 Oct. Irányi propune unu proiectu de lege pentru regularea relatiunilor cu Cislaitani'a pe baza uniunei personale. —

Cronica esterna.

ROMANIA. Tergovistea 29 Oct. 1870. Diuariul „Romanulu“. „Dupa siése dile de ceretare si desbateri, verdictulu juratilor a achitatu pe toti acusatii (in caus'a ploiescena).

Traiésca Tergovistea!!! Carada.“

Unu decretu domnescu din 17 Oct. Nr. 1436 convoca pentru diu'a de 15 Novembre a. c. corpuurile legiuitorie la sesiune ordinaria. —

ADUNAREA SOCIETATII „TRANSILVANI'A“.

Procesu verbalu.

Siedint'a 1-a Dumineca, 11 Octombrie, la 7 si diumatate ore sér'a in localulu societatii de arme.

Presiedint'a dlui A. Papu Ilarianu.

I. Presiedintele deschide siedint'a adunarei prin urmatori'a dare de séma, atatu trimestrale, catu si anuale, facuta in numele comitatului societatii.

Onorabila adunare!

Cu acésta adunare anuala intramu in alu patrulea anu alu societatii Transilvani'a.

Avemu a ve dá séma despre starea societatii, atatu pe cele din urma trimestre, incependum dela Ianuariu, pana la finele lui Septembre anu cur., catu si pe anulu intregu, incependum dela 1 Iuliu 1869, pana la finele lui Septembre an. cur.

Dupa statute, adunarea trebuiea a fi convocata

pe lun'a trecuta Aprile, inse pregatirile necesarie pentru serberea dilei de 3/15 Maiu ne pusera in impossibilitate de a tiené adunarea in Aprile; er' in lun'a Iuliu erá preste putintia a tiené adunare, lipsindu pe atunci o mare parte din membri.

1. Éta dér' acum darea de séma atatu pe cele din urma trei trimestre, catu si pe anulu intregu.

a) Sum'a totala a baniloru intrati in aceste din urma 9 luni, parte cá tacse si donatiuni dela 74 membri, parte cá subventiuni din bugetulu statului pe anii 1869 si 1870, dela consiliulu municipal din Craiov'a pe anulu 1868, si dela celu dela Galati pe diumetatea anului curentu, parte cá procente, si in fine, cá estraordinarie, face lei noi 6.602 79

Ér' cheltuiiele facute parte in trebuintele societatii, parte cu tramiterea stipendieloru, suntu 6.775 19

Scadiendu cheltuielile din primiri remane o diferinta in minus 172 40

Dupa verificarea facuta la adunarea din Ianuariu anulu curentu, banii remasi in cass'a societatii, in bonuri si in numerariu, erá 80.285 37

Din care scadiendu diferint'a din susu 172 40

Se constata, ca avea societatii dela infintiarea ei pana la finele lui Sept. a. c., face in totalu 80.112 97

Asia dér', banii intrati in cursulu celor din urma trimestre nu au pututu acoperi tóte spesele, pentru prim'a data dela intemeierea societatii, acoperiramu diferint'a de 172 lei 40 bani din interesele capitalului.

Se insemnamu inse, ca si asta diferinta vine de acolo, ca stipendistulu nostru dela Turinu si-a primitu deja partea ce i se cuvine pe quadriluniulu Octobre-Ianuariu, in suma de lei 587, de asemenea servitorulu societatii l'éf'a sa de lei 59; ca-ci altmintrea si asta data amu avé unu plusu de lei 474 10.

Se mai afla inca in cass'a societatii o suma de 259 lei si 82 cá depositu, in bonu de tesauru. Asta suma se considera cá depositu pana la sosirea listelor, cari se astépta inca dela unu d. colectoru, precum amu mentionatu si in adunarea trecuta.

Inelulu si cerceii donati de dn'a Gr. Alesandrescu nu s'a pututu inca desface.

In aceste din urma luni, numai d. colonelu Gigartu si-a castigatu dreptulu de membru alu adunarei cu sum'a de lei 200.

Dlu Nicolae Opranu a tramsu societatii si a trei'a rata de 25 galbeni din sum'a de cinci sute (Nr. 500) galbeni ce a donatu societatii.

D. Grigorie Brateanu a tramsu societatii sum'a de 140 lei noi.

b) Éca acum, dloru, si starea anuala a societatii, incependum dela 1 Iuliu an. tr. pana la finea lui Septembre a. c. in adeveru unu anu si trei luni.

In cursulu acestui anu, alu treilea alu societatii, se formara 150 membri.

Din acestia suntu membrii ai adunarei.

S'a incassatu preste totu anulu, tacse, donatiuni, subventiuni, procente, estraordinarie 17.598 76

S'a cheltuitu preste totu anulu 12.360 39

Au remasu venitu curat 5.238 37

La care adaugunduse venitulu curat alu anului trecutu 74.874 60

Astadi avere societatii face 80.112 97

Asta avere consiste:

1. In dóue bonuri de tesauru, care impreuna reprezinta sum'a 76.371 26

2. In numerariu 3.741 61

80.112 97

2. Cartea societatii in acestu anu n'a fostu unde se se tiparósca gratis, der' tóte sumele s'a publicatu in „Romanulu“.

Tóte posturile dela comitetu se indeplinesc gratis. Ne va trebui inse unu casieru cumptabilu cu garantia.

Domniloru, amu disu, ca in numerariu se afia in cass'a societatii lei noi 3741 61, inse, in realitate, din acesta suma, lei noi 629 61 se gasescu intr'o obligatiune a unuia din membrii societatii, alu caruia nume se -mi dati voie a lu tacé in asta siedintia publica; de asemenea nu voi spune astadata modulu, cum se afia acesta suma la densulu, sub titlu de imprumutu, dintr'unu timpu candu eu lipsieam din tiéra si comitetulu erá represen-

tatu prin o delegatiune. Comisiunea dvóstra va primi tóte deslusirile necesarie. De altmintrea speru, ca banii se voru restitui.

Studentii intretienuti de noi se pórta toti trei destulu de bine dupa sciintiele ce avemu pana acuma.

D. Dragescu, dela Turinu, va terminá cu finea lui Augustu an. viit.

Póte, ca atunci vomu fi in stare a tramitei doi insi.

Societatea de si nu incasséza cá in anii trecuti, dér' eexistinti'a ei este asicurata, si considerandu impregiurările, in care ne afiamu, putem dice, ca stam destulu de bine.

Comitetulu dvóstra a facutu si in acestu anu catu a pututu dupa impregiurari, si cu acésta are onore a-si depune mandatulu.

II. Dupa acésta dare de séma d. presedinte conformu art. 24 din statute propune alegerea de secretari din sinulu adunarei.

Facunduse alegerea, se proclama de secretari dnii I. Stoianu si G. Orasianu.

III. In virtutea art. 19 liter'a c) din statute se proclama de membru alu adunarei d. colonelul Gigartu (aplause).

IV. Se procede la alegerea comisiunei pentru ecsaminarea socoteleloru trimestrale si anuale si se proclama de membrii ai comisiunei dnii Iarca, Siscu, I. Alexiu, Frumosu, Stravolca, Borosiu si Comsia.

V. Se decide cá siedint'a viitora se fia Dumineca la 18 Octubre 7 si diumetate óre sér'a in acelasi localu, si cu acést'a siedint'a se redica la óra 9 si diumetate.

Presedinte A. Papiu Ilarianu.

Secretari: G. Orasianu, I. I. Stoianu.

Novissimu. Tours 30 Oct. Gambetta primindu reportu despre predarea Metiului, emise indata una circularia catra prefecti, in care dice, cumca capitulatiunea Metiului nu póte fi decatu unu resultatu alu unei crime: guvernul nu va cadé in descuragiu nici chiaru dupa cele mai infricosiate nenorociri, republic'a francesa nu póte si nu trebuie se capitateze. —

Berlinu 30 Oct. (oficiulu). In 26 la Montereau si Nangis gardistii mobili si liberii tragatori fura respinsi de württembergesi. — Gen. Moltke primi rangulu de conte, er' principii prusiani Fredericu si Carl fura denumiti maresiali campestri. — In Germania se petrecu cu iluminatiune capitularea Metiului; poporul inse cu deosebire veduvele in locu de bucuria au purtatu floru udatu cu lacrimi pentru neaudit'a versare de sange. —

Ministrui Germaniei de sudu in cortelulu generalu din Versailles totu negotiasi pentru unirea Germaniei. —

Austri'a este trasa prin initiativ'a Prusiei si ea la negotiari pentru unirea Germaniei si regula-re relatiunei Austriei catra Germania. Un'a alianta a si resultatu posibila pana acum. — Ce va face dér' dualismulu? Uniunea personala a lui Irányi are sensu. —

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetitoriu in scól'a confesionala gr. cat. romana din Cudsieru, scaunulu Orastie, devenit uacantu, din partea senatului scolasticu din Cudsieru se scria prin acesta concursu publicu. Emolumentele suntu:

- a) Salariu anualu 300 fl. v. a.
- b) Cortelu liberu si gradina.
- c) 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisiati a-si tramite recursurile sale la subserisulu oficiu protopopescu pana in 19 Novembre a. c. inclusive, si provediute:

1. Cu carte de botezu.
2. Cu testimoniu despre absolvirea scientielor pedagogice.
3. Cu atestatu despre portarea morale si politica.
4. Cu alte documente despre scientiele absolutive inainte de intrarea in preparandia, cum si despre servitiale pana acum prestate, si
5. Celi ce voru sci limbele patriei si voru escelá in cantu voru fi preferiti.

Orasti'a in 27 Oct. 1870.

In numele senatului scol. din Cudsieru.

Petru Valeanu m/p., parochu gr. cat. in Orasti'a si v. archid. gr. cat. alu Cudsierului.

1—3

CURSURILE

la bursa in 31 Oct. 1870 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 84	er. v. a.
Napoleoni	—	—	9 , 86	" "
Augsburg	—	—	121 , 25	" "
London	—	—	122 , 50	" "
Impromotulu nationalu	—	—	66 , 90	" "
Obligatiile metalice vecchi de 5%	—	—	57 , 35	" "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	79 , 75	" "
" " temesiane	—	—	78 , —	" "
" " transilvane	—	—	76 , —	" "
" " croato-slav.	—	—	81 , —	" "
Actionile banci	—	—	715 , —	" "
" creditului	—	—	255 , 40	" "

 Se alatura comp. de statistica.

PRAFURILE purgative gazóse dela Elöpatak

cuprindu in sine partile constitutive solvetórie ale apei minerale renumite dela Valcele (Elöpatak) si au in sine tóta puterea vindicatória a aceleia intru unu gradu inaltu.

Efeptu deosebitu arata prafurile acestea la catarhe, slabitiune si spasmusu de stomachu, la slabitiune de mistuire, lipsa de apetitu, in pyrosi (formare preste mesura de acide), la hyperami si inflaturi ale ficatului si splinei, la secretiune si escretiune bolnavitóia de fere. la inchiegare si concretiune de fere, si la galbinare obstinata, causate din aceste; nu mai pucinu la mucositatea fiacarui organu alu trupului; la astma (greutate de resuflare) si batatur'a animei, la atonia (slabitiune) si inflatulenti'a matielor, la hydropica si la pletora abdominala; cu deosebire la trengi, la catarhe de rinichi, besica si tiava udului, la formare de nesipu si de pétra in aceste organe, la catarhe chronice si inflaturi de matrice (matra), la flusciuni séu pola alba, inclinatiune la motrorhagia, ametiala, congestiune catra capu si peptu, la sughiită ostiunatu, la hypocondria si hysteria.

Acesta prafuri se potu intrebuintia cu mai mare folosu, cá ori si care alte midiulóce purgative, iritative si drastice. Efeptulu loru este siguru, linu si fara durere, fiinduca partile loru constitutive suntu de o natura linu solvetória, recoritória si alinetória; de acea se póte continua si intrebuintiareloru fara periculu mai lungu timpu; despre ce mai multe auctoritati medicali si scientifici si multi bolnavi au datu declaratie recunoscutória.

Pretiulu unei cutie cu 12 dóse impreuna cu avisulu despre modulu intrebuintiarei este 1 fl. v. a.

Se gasesce in tóte pharmaciele mai renumite, in fiacare comerciu de ape minerale si de specierii mai insemnate.

Depoulu principalu si biuroulu de spedite se afia in Brasovu in apotec'a „la coróna“ a lui Gregoriu Száva.

4